

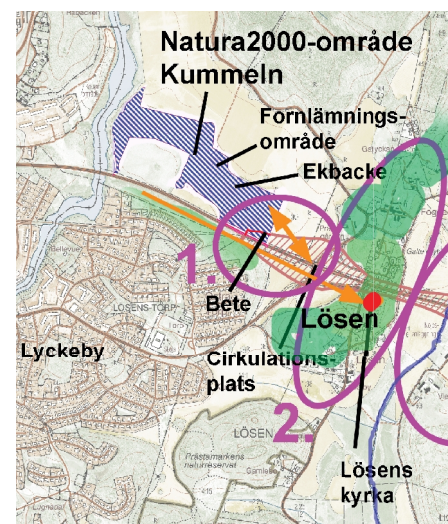
Karaktärsområde 1. "Öppet småskaligt odlingslandskap väster om Lösen".

Detta karaktärsområde inleder utredningsområdet längst i väster. Här bildar den äldre ekskogen och betesmarken en fond i väster innan det öppnare landskapssummet strax före Lösen tar vid som sedan övergår i höjdryggarna där Lösens kyrka och bebyggelsen ligger.

Området strax väster om Lösen är ett av de områden där gestaltningen bör få särskild tyngd och resurser. Detta på grund av den roll som viktig knutpunkt trafikplatsen får, då denna samlar rörelser in mot Lyckeby och centrum, och i motsatt riktning ut från staden mot Lösen och det omgivande landskapet.

Det finns även kommunala planer på nybyggnation norr om E22 vilket kan innebära att trafikplatsen med tiden kommer att växa smman med staden alltmer och därmed kommer platsens roll som entré mot staden bli alltmer tydlig.

Den planerade trafikplatsen kommer ej fysiskt att inkräkta på känsliga områdena som Natura 2000-området Kummeln eller de kända fonlämningsområdena, vilket är positivt. Störst yta i anspråk tar trafikplatsen istället i området runt nuvarande trafikplats. E22 planeras att gå i skärning strax före Lösen och lokaltrafik och GC-bro leds över motortrafikleden via överliggande cirkulationsplats. På båda sidor av E22 ansluter ramper till och från Lösen och Lyckeby.

Översiktsskiss över område 1 och 2.

Planerad trafikplats område 1 och 2.

Lösens kyrktorn och Lösens höjdryggar är idag viktiga blickfång som underlättar orienterbarheten och signalerar närheten till samhället, dessa landskapliga vyer har i landskapsanalysen bedömts känsliga för visuell påverkan. Studier av vägmodellen visar en bibehållen vy mot kyrkan och höjdryggarna, fram till trafikplatsen, där broarna till viss del skymmer vyn och tar uppmärksamheten från denna (se bild på nästa sida).

Från den överliggande cirkulationsplatsen och anslutande lokalt vägnät kommer i sin tur utsikt över landskapet vara möjlig då dessa till stora delar ligger högt.

Vy mot väster över befintlig situation mot Lösens kyrka.

Vy mot väster ur vägmodellen, strax före broarna över E22.

Vy mot väster ur vägmodellen.

Broar

Den överliggande cirkulationsplatsen med sina två broar vid trafikplats Lösen kommer att utgöra ett nytt blickfång i landskapet. Gestaltningen av dessa blir därmed särskilt viktig. Broarna föreslås utformas med platsspecifik gestaltning som skiljer sig från övriga broar utmed sträckan. På så sätt kan platsens roll som knutpunkt och entrén mot Lyckeby/kopplingen till Lösen markeras. Broarnas brofästen ger utrymme för exempelvis målad relief eller blästrade mönster. Dessa mönster skall vara så storskaliga och tydliga att de kan uppfattas av trafikanter och inte ger ett rörigt intryck.

Exempel på bro med rundat fäste och mönster vid E22 Rinkabyholm.

Slänter under broarna vid Lösen tas om hand, och bekläs med exempelvis kullersten i bruk, granit eller betongplattor, för ett mera bearbetat uttryck.

Brofästena föreslås utformas rundade enligt samma princip som broarna i trafikplatserna utmed E22 på sträckan mellan Söderåkra och Kalmar, (se bild ovan). De rundade brofästena gör att dessa får en egen karaktär som avspeglar närheten till Lösen. På grund av trafikplatsens form kommer brofästena att vinklas på ett sätt som gör att en större yta av brofästena upplevs från håll än om broarna korsat E22 vinkelrätt.

Lösen med omgivningar har flera intressanta fornlämningar som skulle kunna återspeglas i gestaltningen av broarna och därmed förstärka platsens identitet och platsanknytning. Längre norrut på E22 vid Rinkabyholm har nyligen gestaltning utförts med inspiration från områdets kulturhistoria (se figur ovan).

Några av de hällristningar som finns i Vallby.

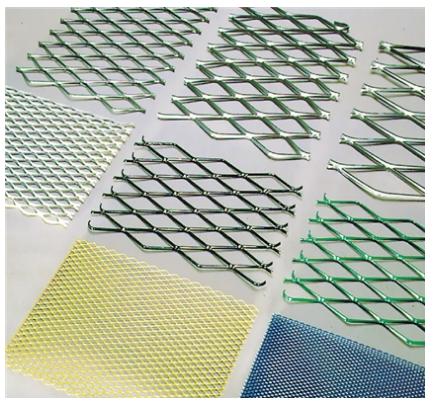
En inspirationskälla vid Lösen skulle på liknande sätt exempelvis kunna vara de kända hällristningar som finns i Lösen eller Vallby, som föreställer skepp eller mönster inspirerat från den runsten som finns bevarad på Lösens kyrkogård.

Ett annat alternativ kan vara att utgå från nya resultat vid kommande arkeologiska utgrävningar, om exempelvis ornamentik på smycken eller om nya hällristningslokaler upptäcks. Alternativt kan mönstret hämta inspiration från omgivande åkerlandskap/sädesax. Färg bör samordnas med eventuell färg på skyddsräcke över broarna.

Då nuvarande GC-bro över E22 i höjd med Lösens kyrka tas bort övertar det nya GC-stråket över E22 genom den upphöjda cirkulationsplatsen i väster, rollen som huvudstråk för gående och cyklister. Ur gestaltningssynpunkt är det här mycket viktigt att bron som rymmer GC-stråket (den västra) ges en ökad detaljnivå och anpassad skala, så att den upplevs omhändertagen och trygg när man som gående eller cyklist passerar över den stora motortrafikleden. Stänkskärmar intill räcket föreslås gestaltas med mönster i utskuren plåt, alternativt mönster i sträckmetallen.

Exempel på infälld LED-belysning i räcke vid GC-stråk.

Exempel på sträckmetall i olika nyanser.

Exempel på utanpåliggande mönster som fästs på sträckmetall.

Inspiration kan exempelvis hämtas från traktens kulturhistoriska värden eller enbart utgöra ett enkelt abstrakt mönster som belyses. Belysning bör även fällas in i räcket intill GC-stråket (se bild till vänster).

Planerade GC-portar i anslutning till den upphöjda trafikplatsen väster om Lösen utformas med belysning som skall skapa en trygg känsla. För att gestaltningen skall bilda en helhet bör GC-portarna ha rundade stöd likt brofästena för broarna över E22, och kan med fördel få samma typ av mönsterdekor som dessa. För dem som passerar via GC-stråket över E22 kommer GC-portar och brogestaltning på den östra bron, att synas samtidigt och en helhetsgestaltning är mycket viktig (se princip figur nästa sida).

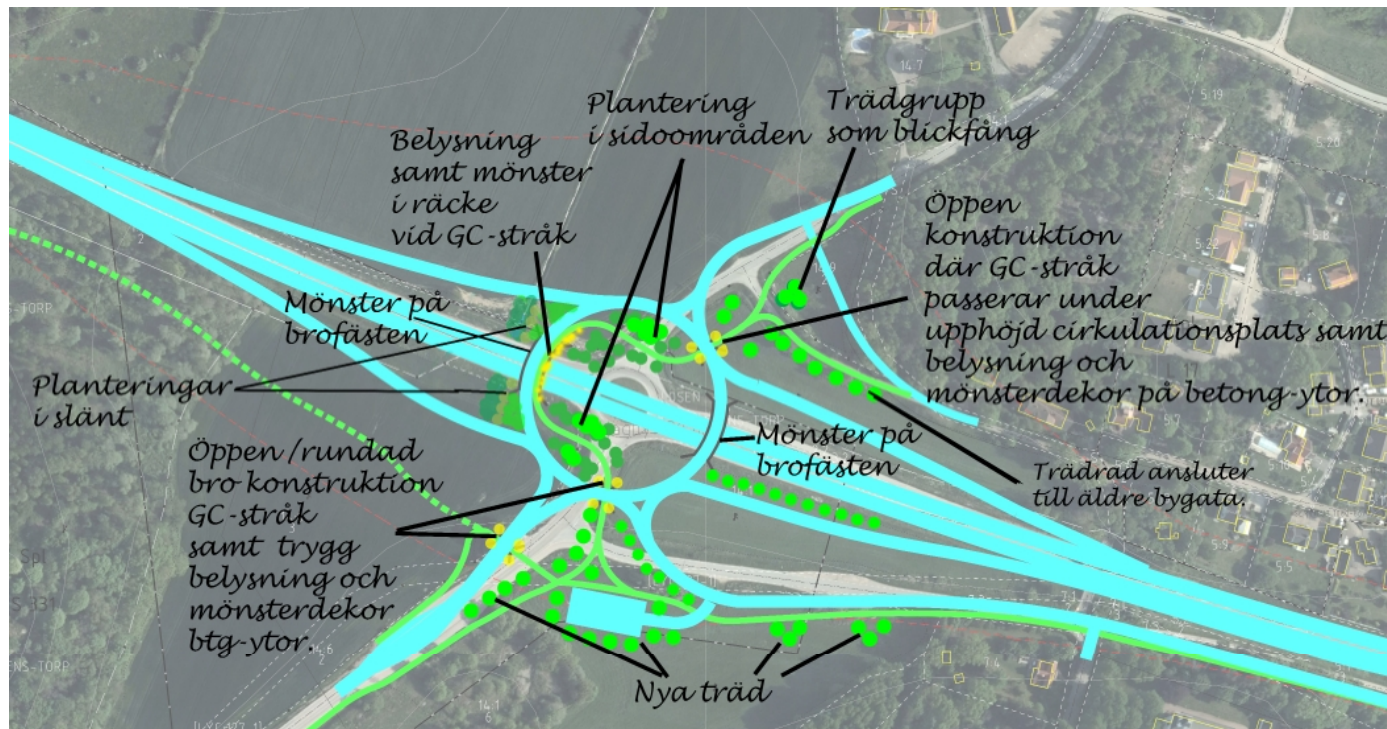
Terrängutformning och vegetation

Trafikplatsen före Lösen kommer att omges av ramper vilka skapar relativt omfattande slänter och mot E22 kommer även skärningsslänter att skapas. Dessa bör avrundas mjukt vid släntkrön och släntfot, och eventuellt kan partier av slänter kläs in helt med marktäckande buskar. Planteringar sker efter noga studier av lämpliga lägen med tanke på både ett åskådarperspektiv (från broarna över E22) samt ur ett trafikantperspektiv. Sidoområdena intill GC-stråken runt den upphöjda trafikplatsen fylls upp på några ställen och planteras (se bild nästa sida). Detta äre även av vikt ur ett trafiksäkerhets perspektiv då vegetationen hjälper signalerar att hastigheten bör dämpas då man kör in mot trafikplatsen.

Det är viktigt att ytorna runt GC-stråket upplevs omhändertagna och trygga. Grupper av träd sätts som blickfång och trädtrader planteras i avskärmande syfte på strategiska ställen och för ökad orienterbarhet. En trädtrad planteras även som fortsättning på den befintliga trädridån som idag finns utmed bygatan på den norra sidan av E22 för att övergången mellan den kulturhistoriskt värdefulla miljön och trafikplatsen skall bli så naturlig som möjligt.

Illustration som visar principer för planteringar samt lägen för mönster på betongytor. Exemplet visar även hur mönster kan samordnas med färg/belysning på skyddsräcke/stänkskydd.

Principskiss som sammanfattar gestaltningen av broar, ny vegetation samt belysning i trafikplatsen.

Bullerskydd

Utförd bullerutredning visar att det väster om trafikplats Lösen, på den södra sidan av E22, finns behov av bullerskyddande åtgärder för att uppnå krav på acceptabel bullernivå. Här finns utrymme för en bullervall vilket är att föredra framför plank då en vegetationsklädd vall lättare kan anpassas i landskapsbilden. Idag ligger en befintlig vegetationsridå stax söder om E22 på en höjdrygg ovanför vägen. Denna vegetation skyddar, ramar in och avgränsar bostadsområdet i söder och bullervall kan anpassas med ny vegetation som smälter samman med befintlig vegetationsridå, om möjligt läggs avbaningsmassor med nuvarande fältskikt ut för snabbare anpassning till befintlig naturmark.

Vallen beräknas variera mellan 3-5 m i höjd och beräknas bli ca 900 m lång. Då vallen är så pass lång bör slänten, där plats finns, varieras med terrasser där buskar och buskträd kan planteras i grupper så att befintlig naturmark och slänt smälter samman bättre och ger en variation i släntens överkant. Vallens början och slut utformas också så mjukt som möjligt så att ett naturligt intryck av terrängens och vallens relation till landskapsbilden erhålls.

Befintliga träd skall i så stor utsträckning som möjligt sparas intill vallen.

Illustration som visar planerad bullervall väster om Lösen.

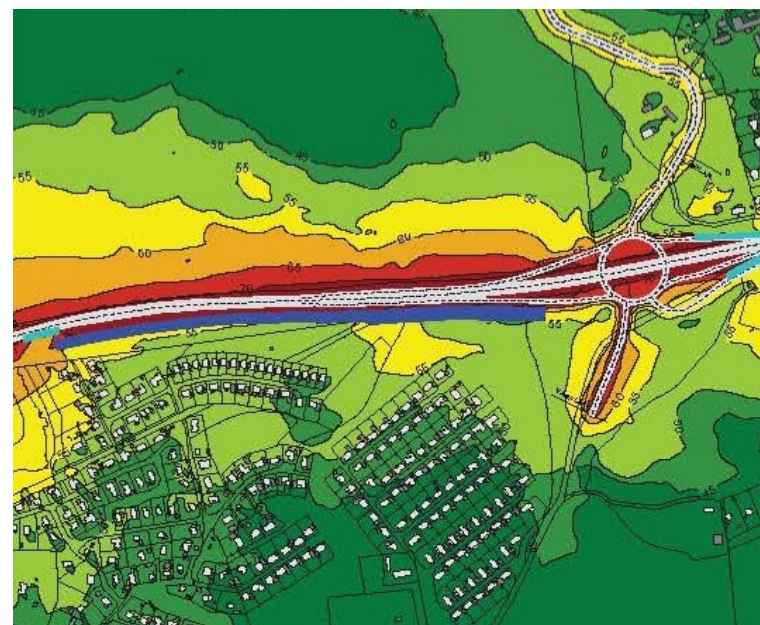

Illustration som visar planerad bullervall i plan (mörkblå linje).

Karaktärsområde 2. "Lösen"

Lösen utgör en av de större orterna i utredningsområdet. Bebyggelsen är samlad på och intill höjdryggarna i nord-sydlig riktning, och består främst av villabebyggelse. Dagens E22 delar byn i två delar med kyrkan på den södra sidan. Ett stråk av bebyggelse finns både norr och söder om E22 öster om Lösen. Rörelse sker mellan bebyggelsen samt sydväst mot Lyckeby där skola mfl målpunkter finns.

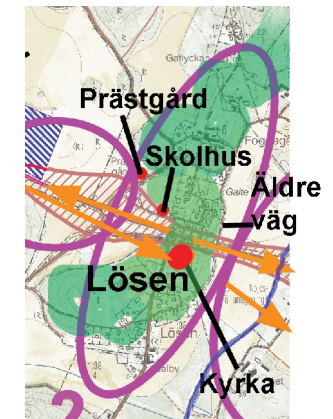
Bymiljön, med den gamla bygatan, bebyggelse som skolor, mindre stuga, prästgård och kyrka, äldre träd samt äldre vägar, har som helhet ett kulturhistoriskt värde, liksom landskapets historiska läsbarhet. Inom Lösen finns även naturvärden kopplade till äldre träd stax norr om E22.

Sedan lång tid tillbaka har Lösen delats av en väg och också av järnvägen under en period. Breddningen av E22, nytt GC-stråk och lokalgata, och motortrafikled innebär att passagen kommer att förändras påtagligt. Faktorer som vägens barriärverkan, ökat buller, förlust av vegetation mm behöver minimeras/åtgärdas och gestaltningen har här en viktig roll att fylla.

Det är även av stor vikt att passagen över E22 för gående och cyklister kopplas samman med den äldre bygatan så det känns naturligt att röra sig utmed det nya stråket.

Planerad vägutformning i den tränga passagen vid Lösen.

Lösen ligger på två höjdryggar i landskapet och delas av E22.

Den lugna kyrkomiljön behöver skyddas för visuell och audiell påverkan liksom bebyggelsen intill E22.

Illustration som visar passage vid Lösen mot väster, med lokalgata, GC-strålk samt E22.

Bullerskydd

Bullerutredningen visar att bebyggelsen utmed vägen behöver bullerskyddas som en följd av vägprojektet. På grund av platsbrist är det i denna trånga passage endast aktuellt att använda bullerskärmar och inte vallar. På den norra sidan av E22 behöver skärmen vara ca 3m hög och på den södra sidan ca 2m hög, det krävs dessutom stödmurar (se sektion på nästa sida). Det är av stor vikt att nya bullerskärmar utformas med hänsyn till nuvarande bebyggelse och med en gestaltning som avspeglar närheten till byn med ett omhändertaget uttryck. Förslagsvis används gröna skärmar, sk cocowall med murgröna och klättervildvin, som ger ett intryck av häck, vilket passar in i bebyggelsens trädgårdsmiljöer och den lummiga omgivningen. Ett annat alternativ skulle kunna vara plank med topplåt och transparenta partier. Boendes synpunkter bör beaktas vid val av skärm intill bebyggelsen, men dessa bör även samordnas med gestaltning av skärm utmed den södra sidan av E22 mot kyrkan. Skärmarnas början och slut utförs trappvis alternativt med avfasning och öster om bebyggelsen på den norra sidan avslutas planket som ett hörn. Utmed lokalgatan i söder fungerar bullerskärmen även som viltstängsel och hjälper till att skärma av GC-stråk och kyrka mot E22 som ligger mycket nära.

Översikt som visar lägen för bullerskärmar (ljusblå linje).

Exempel på olika typer av bullerskärmar som skulle kunna passa i Lösen och den trånga passagen där.

Stödmurar

Stödmurar kommer att krävas på båda sidor om E22, och kommer ur ett trafikantperspektiv att ligga som blickfång utmed vägen. Muren på den norra sidan beräknas bli ca 2 m hög och den i söder något lägre. Betong åldras med tiden och blir smutsigt, och då de rör sig om relativt omfattande ytor blir effekten stor, därtill kommer risken för klotter på släta betongmurar. Det är även viktigt att gestaltningsmässigt anknyta till den kulturhistoriskt värdefulla kyrkogårdsmuren på den södra sidan som är utförd i natursten.

Av denna anledning föreslås här beklädnadssten utanpå betongmurarna. Beklädnadssten passar bättre än betongmurar med tanke på stödmurens uttryck nedanför kyrkan.

Kyrkans stödmur kommer på grund av ny släntdragning att komma fram på ett tydligare sätt. Denna stenmur är mycket vällagd och skulle kunna lyftas fram ytterligare genom att belysas med effektbelysning.

Exempel på mur med beklädnadssten.

Kyrkogårdens stödmur.

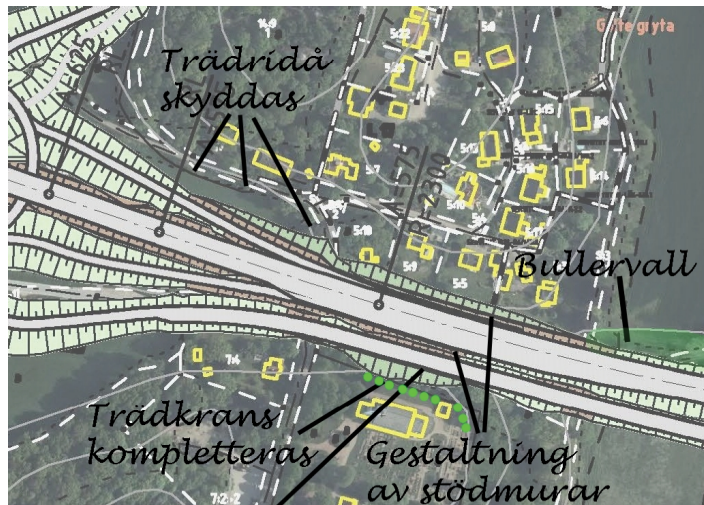
Äldre vägsträckningar

Trafiklösningen med breddning, lokalväg mm vid Lösen kommer att inverka på äldre vägsträckningar som i kulturvärdesanalysen bedömts som känsliga. Framförallt den nordsydliga körvägen (se kulturvärdesanalysen s. 55) utgör en mycket gammal sträckning den s. k. Engelbrektsstigen. Det är viktigt att ingrepp i denna väg minimeras och dokumenteras. Den gamla landsvägen i söder kommer också att påverkas. En informationsskylt med översiktsbild över hur de äldre vägarna gått kan vara ett sätt att på enkel väg illustrera landskapets läsbarhet avseende kulturhistoriska värden och förändringar som skett avseende vägarna genom olika århundraden.

Vegetation

Utmed den gamla bygatan norr om E22 växer äldre värdefulla träd som under byggtiden måste skyddas då de har en viktig avskärmande roll, koppling till den äldre bymiljön, samt höga naturvärden. Dessa träd bör kompletteras med en trädrad som leder fram mot trafikplatsen så att detta nya GC-stråk knyts till Bygatan.

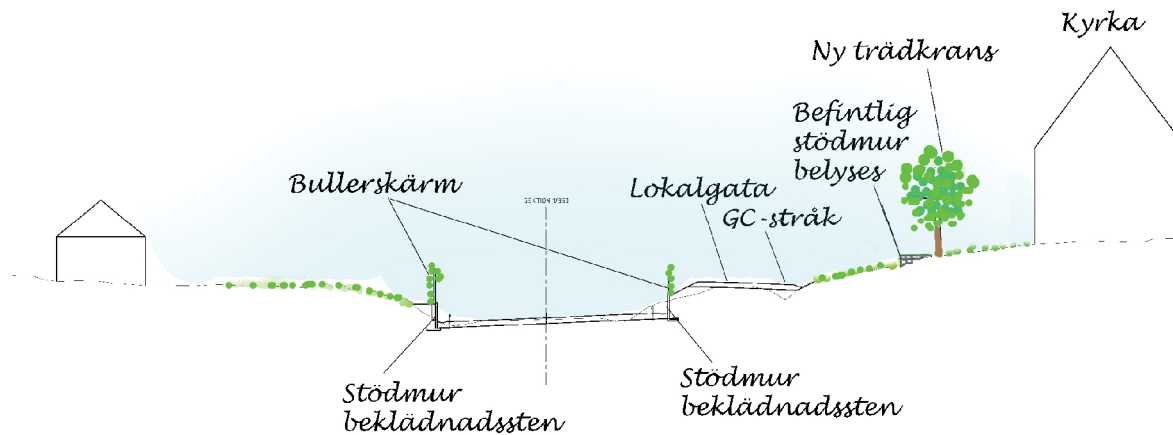
De äldre träden som försvinner på grund av lokalvägen nedanför kyrkan bör eventuellt ersättas med en ny trädrad innanför kyrkogårdsmuren, se bild s. 43. På så sätt kan trädkransen på kyrkogården bli en sammanhängande helhet, och rama in kyrkan istället för den vegetation som försvinner i slänten.

Effektbelysning
mot kyrkogårdens
stödmur

Gestaltning
av stödmurar
och bullerskärmar

Översiktsbild som sammanfattar gestaltungsåtgärder i plan vid Lösen.

Sektion som visar gestaltungsåtgärder i höjd med Lösens kyrka.